

Пропозиції
до проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу
України щодо відповідальності за шкоду, завдану державі, Автономній
Республіці Крим та територіальній громаді, та посилення захисту прав
добросовісного набувача» (доопрацьованого)
*(реєстр. № 11134 від 22.04.2024)**

Метою законопроекту є: вироблення ефективних механізмів відшкодування майнової шкоди, завданої державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових чи службових осіб; посилення правових засад захисту прав та інтересів добросовісного набувача у випадку незаконного вибуття майна з власності держави, Автономної Республіки Крим чи територіальній громаді.

Положення законопроекту в цілому відповідають Конституції України, законам України. Проте за результатами аналізу законопроекту вважаємо доцільним висловити такі міркування.

1. Доповнення частини першої статті 268 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) новим пунктом 3-1, в якому пропонується не поширювати позовну давність на вимоги про відшкодування майнової шкоди, завданої державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді внаслідок вибуття з їх власності майна в результаті незаконних рішень, дій, бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, їх посадових або службових осіб, вбачається недоцільним. Зазначена безстрокова вимога суперечить практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), принципу правової визначеності й остаточності, стабільності ринкового обороту, балансу приватних і публічних інтересів (рішення ЄСПЛ у справах: «Дачія СРЛ» проти Молдови» від 18.03.2008 (Dacia S.R.L. v. Moldova, заява № 3052/04); «Стаббінгс та інші проти Сполученого Королівства» від 22.10.1996 (Stubbings and others v. the United Kingdom, заяви № 22083/93, № 22095/93); «ВАТ «Нафтова компанія «Юкос» проти Росії» від 20.09.2011 (ОАО Neftyanaya Kompaniya Yukos v. Russia, заява № 14902/04); «Белле проти Франції» від 04.12.1995 (Bellet v. France, заява № 23805/94); «Seal v. The United Kingdom» від 07.12.2010 (заява № 50330/07); «Lelas v. Croatia» від 20.05.2010 (заява № 55555/08); «Phinikaridou v. Cyprus» від 20.12.2007 (заява № 23890/02) та ін.).

2. Редакцію першого речення абзацу першого частини другої запропонованої статті 1177-1 ЦК України пропонуємо уточнити і викласти таким чином: «У разі виявлення органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування обставин, що свідчать про завдання майнової шкоди державі, Автономній Республіці Крим або

територіальній громаді внаслідок незаконних рішень, дій, бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їх посадових або службових осіб, ці органи зобов'язані звернутися до суду з позовом до таких осіб у порядку, передбаченому процесуальним законом.», адже вжите у законопроекті сполучення «може свідчити», на нашу думку, вказує на недостатню підставу для звернення до суду.

Редакцію другого речення абзацу першого частини другої запропонованої статті 1177-1 ЦК України пропонуємо уточнити і викласти таким чином: «У разі виявлення органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування ознак кримінального правопорушення ці органи інформують про них відповідні правоохоронні органи».

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*